

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Szerző:

Hely

Cím:

Budapesti tükör

Idő

"191"

Forrás:

Népszava

Személy

Bp.

(Hely)

1922. 9. 28

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Helyszám

Budapesti tükör.

II.*)

Közönséges büntettek. Gyilkosság, lopás, rablás, talált hullák.

A rendőrség jelentésének a közönséges büntetésekről szóló része még plasztikusabb képét adja a társadalmi épület leromlásának, mint a politikai büntetésekről szóló rész. Ha a politikai büntetésekről szóló, részben azt látjuk, hogy a bosszúállás gondolata milyen rémséges orgiákat ült s milyen nagy tömegei az embereknek jutottak a büntető igazságszolgáltatás kezei közé „az állami és társadalmi rend visszaállítása” érdekében, ugy a közönséges büntetésekről szóló rész azt mutatja, hogy miként morzsolódott le ez a „rend” és miként lazult meg minden erkölcsi ragasztéka ennek a társadalomnak. A rendőrség jelentése nemcsak világosan mutatja, de több helyen nyíltan meg is mondja, hogy ennek az erkölcsi fékvesztésnek a háború volt az oka.

A háború első hónapjaiban átmenetileg kevesebb a bűncselekmények száma. De nem azért, mert a háborúnak akár az első ideje is javította volna az erkölcsöket, hanem csak azért, mert „az első kábulat hatása alatt szinte megállt íthón minden, még a bűncselekmények is fogynak, vagy legalább átmenetileg elernyed a velük való törődés”. De már

1915-től kezdve megszakítás nélkül szaporodnak a letartóztatottak száma

s végül rohamosan növekedik. Még a bűncselekmények általános szaporodásánál is szomorúbb eredménye a háború „erkölcsnemesítő” hatásának, hogy a fiatalok bűnösök száma még az átlagosnál is nagyobb mértékben emelkedik. Amíg a háború előtt a letartóztatottak között 6–8% volt a fiatalok, az 1915–18. években 13–17%-ra emelkedett. 1919 óta javulás mutatkozik, de — amint a jelentés megjegyzi — nem azért, mintha valóban esőkent volna a bűnösök száma, hanem csak egyszerűen azért,

mert kénőttek a fiatalok kereteiből. Szomorú javulás!

Még egy jellemző megállapítás. „A háborúban és a háború óta aránylag több az első ízben bűnöző”. Hiszik-e már, hogy nem a bűnözők, hanem a prédikációk javítják meg a közérköleket s hogy a „destrukció” nem az újszaporodtak, hanem a szakegyesületekben született, hanem ott kell keresni a fogantatását abban a veszélyes proklamációban, amelyben arról biztosították az országot, hogy „mindent meg gondoltak és mindent megfontoltak”. Az 1918. év általános képét így festi meg a jelentés: „Az első időszak viszonyai hasonlatosak az 1917. évekhez. Egyre fokozódik a hosszan elhúzódó háború okozta erkölcsi és vagyoni zűllés. Sok a szökőtt, bujdosó katona és hadköteles, nem egy férjes asszony lejtőre kerül, mert hiányzik a távollevő férj erős keze (talán inkább kereső férj hiányzik! — A szerk.), a fiatalok ruak pedig a szigorú atyai hatalmat nélkülözik. A gazdasági köötöttség nem egy törvénytisztelő embert is összeütközésbe hoz a kivételes jogrenddel”. ... Tehát ismét a gazdasági helyzet az, ami összeütközésbe hozza az embereket a jogrenddel és nem csupán az erkölcsi romlottság! Mindennek pedig következménye a bűncselekmények számának folytonos emelkedése. 1918-ban 20.000-rel több volt a beiktatott bűnügyi esetek száma, mint 1917-ben.

A kinyomozott fiatalok büntettesek száma 1917-ben 10.886 volt, 1918-ban már elérte a 14.000-et.

A vagyon elleni bűncselekmények száma az 1918. év első kilenc hónapjában (tehát a forradalom előtt) 36.000-rel volt több, mint 1917-ben az egész esztendőben. Egyébként arról, hogy a háborús esztendőben milyen arányban emelkedett a büntettek száma, jó tájékoztatást adnak egy szakelődónak a speciális főljegyzései. Ennek az előadónak — aki a betörések lopások ügyeivel foglalkozik — az 1910–14. években állandóan 190–210 ügye volt, ami csupán egy esztendőben emelkedett 251-re. 1916-ban azon-

ban már 294 ügye volt, 1917-ben 507 és 1918-ban 833. 1918-ban összesen 1533 egyént tartóztattak le betöréses lopásért, 1917-ben 913-at, a 10 év előtti átlag pedig 350 volt. Ez az emelkedés gondolkodóba ejt — mondja a jelentés — pedig az 1918. évi statisztikában már nincsenek benne a vasúti betörések, mert ezek már annyira közönségesek lettek, hogy külön kellett őket kezelni. Ilyenekké fejlődtek a közbiztonsági állapotok a háború alatt. Hasonlóan emelkedett a zsebtolvajok üzlete is.

Az 1919. esztendőről nincsenek pontos adatok.

1920-ban ismét emelkedett a bűnügyi osztály ügyforgalma.

A kinyomozott személyek száma 68.941 s ebből 16.339 a nő s 12.125 a 18 éven aluli.

A gyilkosságok száma — a jelentés szerint — 1920-ban kevesebb volt, mint 1918-ban. 1918-ban 26 gyilkosság történt Budapesten, 1920-ban csak 20. Ezek közül 16 rablással párosult. A 16 gyilkosság közül 13-nak a tettesét kinyomozták és letartóztatásba helyezték. Eszerint tehát három gyilkoságnak a tetteseit nem

fogták el. A jelentésben azonban azt olvassuk, hogy „teljesen eredménytelen voltaképpen csak egy esetben maradt a nyomozás”. A másik két esetben tehát a nyomozás nem maradt eredménytelen, a tetteseket azonban nem tartóztatták le. 1920-ban gyilkoltak meg Somogyi és Bacsó elvtársakat! A gyilkosságokról szóló részben a jelentés hosszasan igyekszik bizonyítani, hogy „az emberi élet veszélyeztetése semmiesetre sem öltött akkora mértéket, amint azt egyes külföldi rágalmozók beállítani szeretnék.” Ezt igazolja is a fenti adatokkal. A következő oldalon azonban már megállapítja, hogy a magánosok elleni erőszak és rablás esetei „jelentékenyen meghaladják az 1918. évi számokat.

„Ilyen szaporodás esik még a testi sértésekre, amelyekkel csekélyebb fontosságuknál fogva külön foglalkozni nem szándékozom” — olvassuk a legközelebbi fejezetben. Ezt nagyon helytelenül tette a jelentés szerkesztője, mert

ez, egyrészt alkalmat ad *téves föltevésekre*, másrészt mégis csak a számok világításánál egy-egy számsor többet bizonyít oldalnyi elmélkedésnél.

Már első közleményünkben megemlékeztünk
az eltűntekről.

Az 1920. év folyamán 2984 eltűnést jelentettek be (1676 férfi, 796 nő, 512 *tizennégy éven aluli*.) 1918-ban 2352-öt. A nyomozás 1549 eltűnt hollétét állapította meg. A törvényszéki orvostani intézetbe beszállítottak 1918-ban 1736 hullát, 1920-ban 1713-at. Ismeretlen volt 1918-ban 77, az 1920. évről szóló jelentés ezt az adatot *nem közli*.

Talán nem lesz érdektelen, ha még ideiktunk valamit a *sajtócsoport* működéséről is. „Sajtó utián elkövetet izgatás, tekintettel a nyomdák fokozottabb ellenőrzésére és a miniszterközi sajtóbizottság működésére, csak a zugnyomdák által előállított sajtótermékekben fordult elő.” Ezekkel tehát kevés baja volt a rendőrségnek, ezzel szemben azonban „1919-ben megkezdte, 1920-ban pedig folytatta és befejezte a bolsevista sajtótermékek föl kutatását és megsemmisítését”. Ezek közé tartoztak tudvalevően Marx „Kapitalja”, Szabó Ervin munkái s *Kautskynak* a bolsevisták *ellen* írott művei. A gyilkosságok, rablások s egyéb bűnök mellé szépen odáhelyezik ezeket is...